

School Ondersteunings Profiel (SOP)

De Piramide

VSO

net
even
anders

speciaal onderwijs
in de regio Den Haag

www.net-even-anders.net

VSO De Piramide
Melis Stokelaan 1185
2541 GA Den Haag
tel. 070 - 366 65 87

info@hmsdepiramide.nl
www.sovsodepiramide.nl

Schoolondersteuningsprofiel De Piramide SO/VSO/AB

De Piramide in Den Haag biedt Speciaal Onderwijs (SO) aan leerlingen van 4-13 jaar en Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) aan leerlingen van 13-20 jaar met een lichamelijke beperking (LG) of een langdurige ziekte (LZK). De Piramide is onderdeel van Stichting De Haagse Scholen.

De school werkt nauw samen met Sophia Revalidatie. De school en het revalidatiecentrum hebben een gezamenlijke voorkeur. De revalidatiearts adviseert de Commissie van Begeleiding en de therapeuten van Sophia Revalidatie verzorgen onderwijsondersteuning. Therapieën vinden in beginsel buiten schooltijd plaats. Echter, wanneer de therapiebehoefte van een leerling dermate groot is dat redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat alle therapieën buiten onderwijstijd vallen, vinden er ook therapieën tijdens onderwijstijd plaats.

De leerlingen zijn verdeeld over twee gebouwen. De kleutergroepen zitten in de dependance, de overige groepen van het SO en het VSO zitten in het hoofdgebouw.

De leerlingen op het SO en VSO zijn van 8:30- 15.00 uur op school, behalve op woensdag. Dan zijn de kleuters om 11.45 uur vrij en de andere groepen om 12.30 uur. Op de vrijdag sluiten de kleutergroepen om 12.00 uur. Leerlingen hebben allemaal een individueel handelingsplan.

De Piramide ziet het als opdracht om leerlingen als zelfverantwoordelijke burgers in het leven te laten staan; in een samenleving die hen in staat stelt om zelfstandig keuzes te maken en waarin zij zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren.

Beschrijving van de doelgroep (instroom, toelating en uitstroom)

De **doelgroep** van De Piramide zijn leerlingen die lichamelijk beperkt zijn (LG), of een langdurige ziekte (LZK) hebben. Alle leerlingen van De Piramide hebben een lichamelijke/functionele, chronische/langdurige, cerebrale, neurologische en/of psychomotorische stoornis of somatoforme problematiek. Bij veel leerlingen is sprake van een combinatie van stoornissen.

In vergelijking met leerlingen in het regulier onderwijs hebben leerlingen van De Piramide speciale hulpvragen op het gebied van (senso)motoriek, spraak, activiteiten van het dagelijks leven, lichamelijke verzorging, hulpmiddelen, uithoudingsvermogen, neurologische belastbaarheid, voeding en/of psychosomatiek. Veel leerlingen hebben problemen met concentratie en informatieverwerking.

Qua cognitieve mogelijkheden is de doelgroep van De Piramide vergelijkbaar met het regulier onderwijs; de leerlingen van de Piramide hebben een IQ van 70 tot bovengemiddeld.

De meeste leerlingen die onderwijs volgen op De Piramide zijn **ingestroomd** vanuit het regulier onderwijs, therapeutische peutergroepen (TPG) of een medisch kleuterdagverblijf (MKD). Een enkeling stroomt in vanuit een kinderdagcentrum (KDC).

Het **voedingsgebied** van De Piramide is groot. De grenzen van het voedingsgebied van De Piramide liggen bij Gouda, Wassenaar en 's-Gravenzande.

Toelating* tot De Piramide is mogelijk met een cluster 3 LG of LZK indicatie*. Na de **aanmelding** bij de school start de interne procedure van de Commissie van Begeleiding (CvB) van de school. Deze commissie bestaat uit een lid van de directie (voorzitter), een psycholoog, de jeugdarts, een maatschappelijk werker, de intern begeleider en de

zorgcoördinator. De orthopedagoog en revalidatie-arts kunnen als adviserend lid aansluiten. In principe zijn alle leerlingen met een cluster 3 LG/LZK indicatie plaatsbaar op De Piramide. Als er twijfel is of De Piramide de juiste plek is, wordt de leerling op advies van de CvB wel geplaatst. Indien na een periode van observatie en onderzoek blijkt dat de leerling recht heeft op een andere vorm van onderwijs dan binnen De Piramide geboden, wordt de leerling (na overleg met ouders) begeleid naar een meer passende vorm van onderwijs. Soms volgen leerlingen zonder indicatie onderwijs op De Piramide, ter observatie of als gastleerling. Bij een observatieplaatsing wordt gekeken of De Piramide een geschikte vorm van onderwijs is voor deze leerling. Een leerling wordt als gastleerling geplaatst als zeker is dat de leerling een indicatie krijgt.

Sommige leerlingen kunnen op een bepaald moment terug naar het regulier onderwijs. De Piramide heeft als **criteria voor terugplaatsing** dat een leerling niet meer aan de indicatiecriteria voldoet, toe is aan een andere onderwijsvorm of meer gebaat is bij thuisnabij onderwijs. Als alle therapieën buiten schooltijd kunnen worden gevolgd en de leerling niet specifiek is aangewezen op interdisciplinaire begeleiding of de voorzieningen van De Piramide, wordt ook nagedacht over een traject van terugplaatsing. Dit gaat nooit in één keer, maar altijd in overleg met de het team van de nieuwe school en na een periode van wennen en opbouw.

Als een leerling de overstap naar het regulier onderwijs maakt en nog een geldige indicatie heeft, krijgt de leerling ambulante begeleiding vanuit De Piramide.

De meeste leerlingen stromen vanuit het SO door naar het VSO van De Piramide, waar zij worden geplaatst in het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs of Arbeid. Soms gaan leerlingen naar een praktijkschool of een andere school voor (speciaal) voortgezet onderwijs.

Vanuit het VSO **stromen** de leerlingen **uit** naar het HBO, MBO, een arbeidsplaats in het vrije bedrijf of een sociale werkvoorziening.

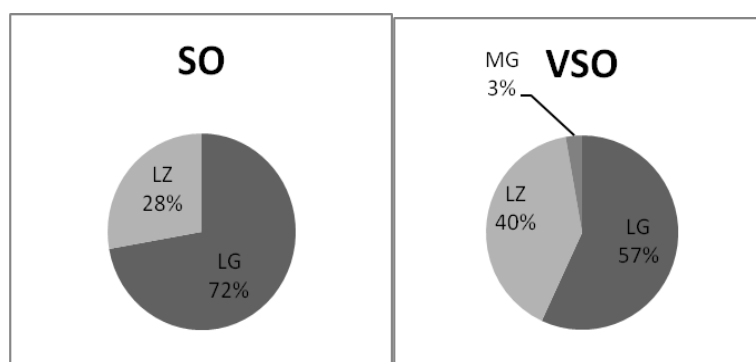
In het schooljaar 2010-2011 zijn in totaal 16 leerlingen uitgestroomd vanuit het SO. Negen daarvan gingen naar het VSO van de Piramide, twee leerlingen gingen naar een andere school voor SO, één leerling ging naar het buitenland en twee leerlingen gingen naar het Praktijkonderwijs.

Vanuit het VSO zijn in het schooljaar 2010-2011 in totaal 8 leerlingen uitgestroomd. Eén leerling naar het HBO, vier leerlingen naar MBO niveau 4, één leerling naar MBO niveau 3, één leerling naar MBO niveau 1 en één leerling naar een andere VSO-school.

Huidige populatie

Op **1 oktober 2011** volgden in totaal 166 leerlingen onderwijs op De Piramide. Daarvan volgden 93 leerlingen onderwijs op het SO en 73 op het VSO.

De **verdeling** van de leerling-populatie van De Piramide was op 1 oktober 2011 als volgt:

Onderwijs: aanbod en organisatie

De Piramide biedt **speciale ondersteuning** aan leerlingen, die door hun beperking en/of ziektebeeld niet in staat zijn om deel te nemen aan het reguliere onderwijs. Dit gebeurt aan de hand van individuele handelingsplannen en groepsplannen. De onderwijsinhoud is zoveel mogelijk gelijk aan de inhoud van het regulier onderwijs, indien noodzakelijk wordt het tempo en/of de inhoud aangepast aan de beperking of ziekte van de leerling. Bovenstaande wordt hieronder nader uitgewerkt.

Iedere leerling heeft een **individueel handelingsplan** met daarin doelen op het gebied van onderwijs, zorg, onderwijsondersteuning en paramedische begeleiding.

De onderwijsdoelen worden opgesteld door de leerkrachten onder begeleiding van de intern begeleider, voor de periode van een schooljaar. Deze doelen worden besproken binnen het CvB-Klein overleg (onderwijsinhoudelijk overleg). Het onderwijshandlingsplan wordt vastgesteld door de CvB. Indien nodig wordt het plan gedurende het schooljaar bijgesteld. Het handelingsplan wordt jaarlijks besproken en geëvalueerd met en ondertekend door de ouders.

Zowel voor het SO als voor het VSO bespreekt de CvB – Klein overleg (voorzitter, psycholoog, intern begeleider en leerkracht of mentor) halfjaarlijks de voortgang van het handelingsplan; in oktober vindt de tussenevaluatie plaats en in april/mei worden de nieuwe doelen voor het volgende schooljaar vastgesteld.

Alle groepen hebben een **groepsplan**.

Binnen het SO zijn de **groepen samengesteld** op basis van leeftijd, hulpvraag, belevingswereld, schoolse en sociale vaardigheden. Binnen het VSO worden de groepen samengesteld op basis van niveau, competentie en sociaal-emotionele ontwikkeling.

De indeling van de groepen is niet op grond van de indicatie; de leerlingen met een LZK- en LG-indicatie zitten bij elkaar in de klas.

De **groeps grootte** is binnen het SO gemiddeld 12 á 13 leerlingen. De grootte van de groepen is afhankelijk van de aanmeldingen. Op dit moment zijn de bovenbouwgroepen groot (tot 16 leerlingen). Er zijn ook groepen met minder dan 12 leerlingen.

De Piramide loopt de groeps grootte binnen het VSO uiteen van zes tot twaalf leerlingen.

Binnen het SO wordt, totdat de leerlingen een didactische leeftijd hebben van 30 (dus totdat ze ongeveer zeven á acht jaar zijn), gewerkt in basisgroepen. Dan wordt, op grond van de Cito-toetsen die ook in het regulier onderwijs worden gebruikt, vastgesteld of de leerling richting arbeid of richting vervolgonderwijs zal uitstromen.

Binnen het SO wordt hetzelfde onderwijsprogramma aangeboden als binnen het regulier onderwijs.

Binnen het VSO onderscheidt De Piramide twee **leerstromen**, gebaseerd op de uitstroomprofielen:

- Binnen de stroom richting arbeid wordt beroepsgericht onderwijs aangeboden.
- In de stroom richting vervolgonderwijs is het onderwijs gericht op het behalen van een VMBO diploma en/of certificaten binnen de sectoren Economie, Zorg & Welzijn en Techniek, of instroom in een HAVO-traject.

Streven is dat leerlingen binnen dezelfde tijd een examen behalen als binnen het regulier onderwijs. Vanwege hun beperking of ziekte is dat bij een deel van de leerlingen echter niet mogelijk. Doordat leerlingen van de Piramide staatsexamens afleggen is het mogelijk de examens verspreid over een aantal jaren te maken, vakken op verschillende niveaus af te ronden of deelcertificaten te behalen.

Binnen het VSO lopen leerlingen in de leerstroom richting arbeid en de leerlingen van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg **stage** binnen en buiten de school. Binnen de school kan dat bijvoorbeeld bij het 'Piramide Podium', een ruimte waar leerlingen vergaderfaciliteiten verhuren en verzorgen, waar catering, drukwerk en reproductie wordt verzorgd en waar leerlingen o.a. websites ontwerpen.

De Piramide maakt voornamelijk gebruik van **methodes** voor het regulier (basis)onderwijs.

Specifieke **concepten/uitgangspunten** die centraal staan in het onderwijs van De Piramide:

- De leerling wordt zoveel mogelijk uitgedaagd; het personeel volgt niet, maar 'trekt de leerling voort' (zone van naastbij ontwikkeling);
- Zowel binnen het SO als het VSO wordt bij leerlingen die dat nodig hebben aandacht besteed aan de sensomotoriek. Naast specifieke senso-lessen worden er vanaf groep 5/6 in het SO FDL-lessen (Functioneren in het Dagelijks Leven) gegeven. Binnen deze lessen wordt aandacht gegeven aan de totale ontwikkeling van de leerlingen, vooral de relatie tussen motoriek en het waarnemen en doelmatig handelen na waarneming.
- Hoogwaardige zorg en begeleiding begint bij goed onderwijs: het geven van onderwijs is de basis.
- Ontwikkelingsgericht, handelingsgericht en oplossingsgericht onderwijs.

Personeel en voorzieningen

Alle leerlingen krijgen onderwijs van leraren SO of VSO. In het VSO zijn de leraren 1^e of 2^e graads bevoegd voor het vakgebied dat zij doceren.

Naast leraren is de volgende expertise aanwezig in het team van De Piramide: interne begeleiding, verzorgende en onderwijsondersteunende assistenten, ambulante begeleiding, zorgcoördinatie, orthopedagoog, psycholoog, schoolarts, maatschappelijk werker, vakleerkrachten, ergotherapeuten, logopedisten, fysiotherapeuten en verpleegkundigen. Deze laatste vier functionarissen zijn deels in dienst van De Piramide en deels in dienst van Sophia Revalidatie.

Gemiddeld werkt per vier leerlingen één full-time medewerker op De Piramide.

Personeel van De Piramide gaat uit van de mogelijkheden van de leerlingen. Ze bieden de leerlingen structuur, ondersteunen de leerling waar nodig en zijn communicatief zeer vaardig. De leraren zijn vakinhoudelijk sterk, zodat zij goed in staat zijn aanpassingen te maken in het onderwijsprogramma als dit nodig is voor een leerling.

Het personeel moet emotioneel sterk zijn en een professionele distantie kunnen bewaren- personeel dat emotioneel té betrokken is bij de beperkingen en ziektes van de leerlingen houdt het niet lang vol op De Piramide. Personeel van De Piramide is creatief in het bedenken van oplossingen en heeft –door interne opleiding- veel kennis over beperkingen en ziektes.

Indien een hulpvraag niet beantwoord kan worden door het personeel van De Piramide en Sophia Revalidatie, wordt dit voorgelegd aan de CvB. De commissie besluit of en welke **externe ondersteuning** wordt ingezet.

De Piramide heeft verschillende samenwerkingsrelaties, bijvoorbeeld:

- MEE;
- Bureau Jeugdzorg;

- Steinmetz| de Compaan;
- Jutters;
- Haags kinder- en jeugdtherapeuticum.

De school heeft veel speciale en extra **voorzieningen**, gericht op de doelgroep. Het gebouw is drempelloos, heeft brede deuren en er zijn aangepaste sanitaire voorzieningen. Er zijn rustruimtes, behandelruimtes, allerlei aangepaste materialen en meubilair zoals tilliften en brancardliften. Het schoolplein, de praktijklokalen en het lokaal en de materialen voor de gymlessen zijn aangepast op de doelgroep. Op ICT-gebied zijn er ook veel speciale materialen, zoals aangepaste toetsenborden en schermen. Er zijn praktijklokalen voor kantoor, koken & horeca, biologie, natuur- scheikunde en techniek.

De Piramide biedt middels webconferencing onderwijs aan leerlingen die vanwege langdurige ziekte of revalidatie niet in staat zijn (volledig) onderwijs op school te volgen. Bij Sophia Revalidatie wordt gebruik gemaakt van het zwembad en de sportruimtes. Tegenover de school is 'Piramide Podium'; het leerwerkbedrijf van het VSO van de Piramide. Leerlingen doen er werkervaring op in een realistische setting. Hierdoor worden werknemers- en ondernemersvaardigheden vergroot en wordt de aansluiting op de arbeidsmarkt verbeterd. Er wordt een vergaderzaal verhuurd en catering verzorgd, er is een repro-afdeling en opdrachten met betrekking tot ICT worden uigevoerd.

Betrokkenheid van ouders

De Piramide ziet ouders als ervaringsdeskundigen en vindt daarom goed contact met de ouders belangrijk; een goede afstemming tussen thuis en school is voorwaardelijk voor een optimale ontwikkeling van de leerling.

Ouders van de leerlingen in de onderbouw van het SO hebben bijna dagelijks contact met de leerkracht en assistent via het contactschrift, de e-mail of gesprekken. Zowel ouders als het personeel schrijven iets op in dit schrift. De leraren van leerlingen in de onderbouw gaan op huisbezoek.

Ouders worden uitgenodigd voor informatie- en thema-avonden, kennismakings- en ouderavonden, rapportbesprekingen, planbesprekingen, besprekingen i.v.m. de herindicatie, overgangsgesprek voortgezet onderwijs en tussentijdse evaluaties.

Via de schoolgids, nieuwsbrieven, de schoolkrant en de website worden ouders op de hoogte gehouden van wat er speelt in de school.

Ouders kunnen zitting nemen in de MR. Eens in de twee jaren vullen ouders een oudertevredenheidsonderzoek in. De rapportage van dit onderzoek is onderwerp van gesprek in een gecombineerde MR-MT vergadering.

De Piramide heeft geen ouderraad, ouders worden wel betrokken bij feesten, partijen en uitstapjes.

Ambulante dienst (AB-dienst)*

De Piramide heeft een Ambulante Dienst. Deze Dienst heeft veel expertise om schoolteams te begeleiden, ondersteunen en te adviseren in de inzet van additionele middelen om leerlingen met een ziekte of beperking zo optimaal mogelijke kansen te bieden. Twaalf Ambulant Begeleiders begeleiden leerlingen die onderwijs volgen in het regulier (primaire en voortgezet) onderwijs of het MBO met een indicatie voor cluster 3 LG of LZK.

Op 1 oktober 2011 werden in totaal 165 leerlingen begeleid.

Toekomst*

Er zijn plannen voor nieuwbouw voor het VSO.

De ontwikkelingen rond Passend Onderwijs betekenen ook voor de Piramide dat er bezuinigd moet worden. De Piramide ziet kansen en uitdagingen op zich afkomen:

- De Piramide wil zich nog meer ontwikkelen als expertisecentrum voor leerlingen met een lichamelijke beperking of langdurige ziekte in de regio Haaglanden. Ook mensen buiten de school kunnen en mogen een beroep doen op de expertise van het personeel van De Piramide. In dit expertisecentrum wordt de verbinding gelegd tussen onderzoek en observatie, deskundigheidsontwikkeling en behandeling, consultatie en coaching. De ambulante begeleiders kunnen bijvoorbeeld middels externe dienstverlening hun expertise inzetten in het regulier onderwijs.
- De Piramide zet zich nadrukkelijk in voor de begeleiding van leerlingen met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), bijvoorbeeld als gevolg van een extern trauma zoals een ongeluk of somatisch letsel zoals een hersenbloeding. Jaarlijks worden in de regio Den Haag ongeveer 1100 kinderen in de leeftijd tot 23 jaar gediagnosticeerd met licht, middel of zwaar letsel. Voor deze leerlingen blijkt re-integratie in het regulier onderwijs bijna altijd problematisch. De Piramide biedt daarbij zoveel mogelijk ondersteuning op maat, bijvoorbeeld door de inzet van Ambulante Begeleiding. Daarnaast is de Piramide één van de vier landelijke pilotscholen voor Speciaal Onderwijs die nauw samenwerken met ziekenhuizen en revalidatiecentra. De Piramide heeft dus veel expertise op het gebied van NAH. Op dit moment rapporteert een aantal pilotscholen in Den Haag aan de Piramide het aantal leerlingen dat potentieel NAH heeft/krijgt, bijvoorbeeld als een kind van het klimrek is gevallen. Dit met als doel dat zo snel mogelijk hulp kan worden geboden en indien noodzakelijk een indicatie kan worden aangevraagd. Een sterke wens van De Piramide is om in de toekomst, in samenwerking met Sophia Revalidatie, een NAH-observatieklas te starten. In deze klas kunnen leerlingen waarbij NAH is gediagnosticeerd onderwijs, dagbesteding en therapie volgen. Tijdens hun periode kunnen de gevolgen van het NAH worden vastgesteld en kan bepaald worden wat de meest passende vorm van onderwijs voor deze leerlingen is.
- Er is een landelijk een toename van leerlingen met somatoforme klachten. Dit worden ook wel OVLK (onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten) of SOLK (somatisch onverklaarbare lichamelijke klachten) genoemd. Het gaat dan om bijvoorbeeld CVS (chronisch vermoeidheidssyndroom) of fibromyalgie. In een pilot wordt voor deze leerlingen op dit moment de expertise van psychiatrie, revalidatie en onderwijs gebundeld. De bedoeling is om voor deze leerlingen in de toekomst in samenwerking met Sophiarevalidatie, JKZ en de Jutters te komen tot een meld- en adviespunt.